

Informativní zpráva k projektu „Zvyšování interkulturní prostupnosti veřejných institucí ve městě Brně“

Cílem této zprávy je poskytnout dodatečné vysvětlení k účelu a metodám projektu tak, jak je popsán v Důvodové zprávě k materiálu k bodu č. 43 Z7/32. zasedání Zastupitelstva města Brna. Informativní zpráva krátce představuje problém, na který projekt reaguje, principy, na kterých je postaven a konkrétní náplň práce interkulturních pracovníků.

Město Brno patří k místům, která jsou nejvíce zasažena přílivem cizinců a jeho důsledky. Téměř 30 tisíc cizinců ve městě tvoří více než 7 % obyvatelstva. Vzrostl počet kontaktů cizinců s veřejnými institucemi, logicky vyplývající z faktu, že zde cizinci řeší různé životní situace. Roste počet sociálně vyloučených cizinců (expertní odhad je 1500 - 2000 vyloučených či ohrožených soc. vyloučením). Cizinci vstupují do řady interakcí s městskými úřady a dalšími institucemi, jejichž fungování městské úřady spoluregulují či s nimi spolupracují (zdravotnická, školní a sociální zařízení, úřad práce, policie, OAMP MVČR atd.)

Problémem je nepřipravenost veřejných institucí na tuto situaci ve městě. Přitom právě na úrovni veřejných institucí míra pro-integračních opatření ovlivňuje míru vyloučení cizinců. Nepřipravenost se projevuje předsudky, konflikty, potlačováním tohoto problému či nezájmem o něj, či přímo odmítáním zodpovědnosti za jeho řešení, neznalostí problematiky integrace cizinců a uzavřeností. Důsledkem je soc. vyloučení cizinců, silící nedorozumění a nedůvěra na straně cizinců i společnosti, strach, konflikty, v dlouhodobějším měřítku také hrozba rostoucího patologického chování či oboustranné radikalizace.

Ačkoliv služby nevládních organizací či Jihomoravského integračního centra jsou schopny částečně vykryt nedostatky ve službách veřejných institucí v oblastech, kde to lze, právě ony nejčastěji tematizují jako zásadní problém nepřipravenost města na cizince (viz Strategický plán soc. začleňování města Brna, Komunitní plán soc. služeb města Brna) a volají po řešení. Problémem je dále také fakt, že mnozí z cizinců se ke službám těchto subjektů ani nedostanou, zůstávají závislí na placených zprostředkovatelských sítích či neformálních zdrojích (což vede k problémům jako špatná informovanost, nelegální zaměstnávání, uzavřenost v komunitě, vyšší riziko negativních jevů jako pracovní vykořisťování či kriminalita, růst napětí).

Cílem projektu je reagovat na tyto nedostatky vytvořením pozic tzv. „interkulturních pracovníků“. Interkulturní pracovník je dobře integrovaný cizinec, který mluví velmi dobře česky a orientuje se velmi dobře jak v českém prostředí, tak i v prostředí své domovské komunity. Díky tomu je schopen sloužit jako „most“, který tato dvě prostředí propojí. Na základě dostupných dat a míry ohrožení sociálním vyloučením byly vybrány tyto jazykové specializace: ukrajinština, vietnamština, arabština a rumunština. **Tito pracovníci budou:**

- tlumočit cizincům a zaměstnancům veřejných institucí ve vzájemném styku (na úřadech, ve školách, ve zdravotnických a sociálních zařízeních)
- pomáhat řešit konkrétní problémy a konflikty, které nastávají při komunikaci v těchto institucích
- připravovat nástroje, které umožní předcházet problémům ve styku s cizinci (překlady důležitých informací, návodů apod.)
- v rámci terénní práce aktivně pracovat s cizinci a informovat je o jejich právech a povinnostech
- díky znalosti komunit a přístupu do nich budou včas informovat o problémech a rizikových jevech a budou aktivně spolupracovat na jejich řešení

Logika projektu je založena na přístupu tzv. diversity managementu. Jedná se původně o firemní strategii, která je postupně přebírána mnoha samosprávami a veřejnými institucemi. Je

založena na poznatcích, že neschopnost integrovat cizince vede k vysokým ekonomickým i společenským ztrátám. Cílem je maximálně využít potencionální přínosy kulturní diverzity (kreativita a inovace, rozvoj, spolupráce atd.) a minimalizovat její negativní dopady. Tyto strategie podporují sociální soudržnost ve společnosti a v neposlední řadě jsou reakcí tradičně migračních zemí na dobré i špatné zkušenosti s integračními politikami.

Zpracoval:
PaedDr. Jan Polák, CSc.
vedoucí Odboru sociální péče